

ΤΕΛΕΙΟΣ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ

Τήν Κυριακή τῆς Τυρινῆς, ἡ Ἐκκλησία μᾶς ὑπεθυμίζει τήν πτώση τῶν πρωτοπλάστων στήν ἁμαρτία τῆς παρακοῆς. Τό ἐρώτημα εἶναι: πῶς οἱ ἐξ ἀρχῆς ἀναμάρτητοι πρωτόπλαστοι παρέβησαν τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ;

Ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος, ἐπίσκοπος Λουγδούνου, γράφει ὅτι οἱ πρωτόπλαστοι δέν δημιουργήθηκαν ἠθικά τέλειοι, διότι αὐτό θά σημαίνει ἔλλειψη ἐλευθέρης βούλησης, καί τότε οἱ πράξεις τῶν ἀνθρώπων στήν πραγματικότητα δέν θά εἶχαν καμία ἠθική σημασία. «Ἐτσι ἡ ἀγαθότητά τους δέν θά εἶχε καμία σημασία, ἐπειδή θά ἦταν στοιχεῖο τῆς φύσης τους καί ὄχι τῆς βούλησής τους· θά κατεῖχαν τό ἀγαθό αὐτόματα καί ὄχι μέσω τῆς ἐπιλογῆς». Οὔτε ὅμως πλάστηκαν ἀπό τή φύση τους ἀτελεῖς, διότι τότε ὁ Θεός θά ἦταν αἷτιος τῆς πτώσης. «Ἄν ἀπό τή φύση τους ἄλλοι ἐγιναν φαῦλοι καί ἄλλοι ἀγαθοί, τότε οὔτε αὐτοί, πού εἶναι ἀγαθοί, θά ἦταν ἄξιοι ἐπαίνου, ἀφοῦ ἔτσι κατασκευάστηκαν, οὔτε ἐκεῖνοι, πού εἶναι φαῦλοι, θά ἦταν ἄξιοι κατηγορίας. Ἀλλά ὅλοι ἔχουν τήν ἴδια φύση, ἱκανοί νά κρατήσουν καί νά πράξουν τό ἀγαθό, ἀλλά καί ἱκανοί νά τό ἀποβάλουν καί νά μὴν τό πράξουν».

Ὡστόσο, ὁ προορισμός τοῦ ἀνθρώπου δέν ἦταν νά παραμείνει ὅπως τόν δημιούργησε ὁ Θεός, ἀλλά νά γίνει τέλειος καί ἔτσι νά γίνει θεός κατὰ χάριν. Δημιουργήθηκε γιά νά γίνει τέλειος, ὄχι ἐπειδή ὑστεροῦσε ἐκ φύσεως ἢ ἦταν ἠθικά ἐλλιπής, ἀλλά ἐπειδή ἡ ἠθική τελείωση πραγματοποιεῖται μόνο μέσα στήν πλήρη ἐλευθερία (Πρωτ. Ἰωάννου Ρωμανίδου, Τό προπατορικό ἀμάρτημα, Δόμος 1989, σελίς 122-123).

Ἀκόμα ἓνα σημαντικό ἐρώτημα εἶναι: γιατί νά βαρυνόμαστε ἐμεῖς μέ τό προπατορικό ἀμάρτημα;

Ἀπαντᾷ ὁ ἅγιος Κύριλλος, ἀρχιεπίσκοπος Ἀλεξανδρείας:

«Πῶς ἐξαιτίας αὐτοῦ [τοῦ Ἀδάμ] κατέστησαν ἁμαρτωλοί οἱ πολλοί; Τί σχέση ἔχουν μέ ἐμᾶς τά σφάλματα ἐκείνου; Καί πῶς γενικά καταδικαστήκαμε μαζί του ἐμεῖς πού δέν εἴχαμε ἀκόμη γεννηθεῖ, ἐνῶ ὁ Θεός λέει: “Δέν θά θανατώνονται οἱ πατέρες γιά τά παιδιά οὔτε τά παιδιά γιά τούς πατέρες· ἡ ψυχὴ πού ἁμαρτάνει, αὐτή θά πεθάνει”. Ἐπομένως, ἡ ψυχὴ πού ἁμαρτάνει, αὐτή πεθαίνει (=χωρίζεται ἀπό τόν Θεό). Ὅμως γίναμε ἁμαρτωλοί ἐξαιτίας τῆς παρακοῆς τοῦ Ἀδάμ μέ τόν ἐξῆς τρόπο:

Ὁ Ἀδάμ εἶχε δημιουργηθεῖ γιά ἀφθαρσία καί ζωή· καί ἡ ζωὴ του στόν παράδεισο τῆς τρυφῆς ἦταν ἅγια· ὁ νοῦς του βρισκόταν διαρκῶς σέ θεωρίες τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ τό σῶμα του βρισκόταν σέ εὐεξία καί γαλήνη, ἐπειδή κάθε αἰσχυρή ἡδονή εἶχε κατασιγάσει· δέν ὑπῆρχε μέσα του ἀναστάτωση ἀπό ἄτακτες κινήσεις. Ὅταν ὅμως ἔπεσε στήν ἁμαρτία καί γλίστρησε στή φθορά, τότε εἰσέβαλαν στή φύση τῆς σάρκας οἱ ἁμαρτίες, καί ἀναφάνηκε ὁ νόμος πού ἀγριεύει μέσα στά μέλη μας. Ἐτσι ἡ ἀνθρώπινη φύση ἀσθένησε ἀπό τήν φθορά μέσα στόν Ἀδάμ, ἐξαιτίας τῆς παρακοῆς καί εἰσχώρησαν σέ αὐτήν τά πάθη. Κατ’ αὐτόν τόν τρόπο, δηλαδή ἐξαιτίας τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνός, τοῦ Ἀδάμ, κατεστάθησαν ἁμαρτωλοί οἱ πολλοί· ὄχι ἐπειδή διέπραξαν τήν παραβίαση μαζί μέ τόν Ἀδάμ - διότι δέν ὑπῆρχαν ἀκόμη - ἀλλά ἐπειδή ἦταν τῆς ἴδιας φύσης μέ ἐκεῖνον, τῆς φύσης πού ἔπεσε ὑπό τόν νόμο τῆς ἁμαρτίας» (Ερμηνεία εἰς τήν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολήν, Migne, P.G. 74, σελ. 788-789).

Ἀρχιμ. Νίκων

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΣΙΑΣ

Ἡ πρώτη Κυριακή τῶν Νηστειῶν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, πού ὀνομάζεται καί Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας, εἶναι πολύ μεγάλη μέρα καί πολύ μεγάλη γιορτή· λαμπρή, χαρμόσυνη καί πανηγυρική. Πανηγυρίζουμε τόν θρίαμβο τῆς ἀληθινῆς πίστεως, τῆς σωστῆς ἀντίληψης τῆς πραγματικότητος τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτή τή μέρα ἕνας σύγχρονος ἅγιος, πού ἐκοιμήθη τό 1979, ὁ Στάρετς Σαμψών, λέει νά «τιμᾶτε τήν Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας σάν τήν Κυριακή τοῦ Πάσχα».

Πρῶτο σημεῖο τῆς ἐορτῆς εἶναι ἡ σωστή γνώση γιά τόν Χριστό· ἡ σωστή σχέση μέ τόν Χριστό. Δηλαδή νά πιστεύει κανεῖς ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ὁ μόνος ἀληθινός Θεός, ὁ Γιός τοῦ Θεοῦ, ὁ Λυτρωτής τοῦ κόσμου.

Τό δεύτερο σημεῖο τῆς ἐορτῆς εἶναι ἡ ἀναστήλωση τῶν ἱερῶν εἰκόνων. Τό ξεκαθάρισμα τῶν ἀντιλήψεων ὅτι ἡ εἰκόνα δέν εἶναι εἰδωλολατρεία. Ἀκουπώντας τά χεῖλη στήν εἰκόνα δέ μᾶς ἀπασχολεῖ τό ὑλικό, ἀλλά μᾶς ἀπασχολεῖ τό εἰκονιζόμενο πρόσωπο. Καί ὅπως λέει ὁ Μέγας Βασίλειος, «ἡ τῆς εἰκόνος τιμή διαβαίνει ἐπὶ τό πρωτότυπον».

Ἡ μεγάλη αὐτή γιορτή μᾶς διδάσκει:

- Νά ἐμπιστευόμαστε τήν Ἐκκλησία περισσότερο ἀπό τόν ἑαυτό μας, καί

- Νά μήν θρυμματίζουμε τήν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ μέσα στήν καρδιά μας μέ τά ἔργα τῆς ἁμαρτίας.

Ὁρθή πίστη σημαίνει: ὅτι ὁ Χριστός εἶναι Ὁ ΩΝ. Δηλαδή Αὐτός πού ὑπάρχει πραγματικά.

- * Αὐτός, πού φανερώθηκε στόν Ἀβραάμ, στούς Πατριάρχες καί τούς Προφῆτες.



- * Αὐτός, γιά τόν ὁποῖο μιλάει ἡ Παλαιά Διαθήκη.

- * Αὐτός, πού περπάτησε πάνω στά νερά, σταμάτησε τούς ἀνέμους, ἔκανε πλῆθος θαυμάτων.

- * Αὐτός, πού μαστιγώθηκε, σταυρώθηκε, ἐτάφη, ἀνέστη.

- * Αὐτός τοῦ ὁποῖου τό Σῶμα καί τό Αἷμα μεταλαμβάνουμε στήν Θεία Κοινωνία.

Ἡ ὀρθή πίστη πρέπει νά συνοδεύεται ἀπό τήν ὀρθή πράξη. Δέν μπορείς νά λές ὅτι εἶσαι Ὁρθόδοξος καί στήν πράξη νά ζεῖς σάν ὅτιδήποτε ἄλλο ἐκτός ἀπό Ὁρθόδοξος. Ὁρθή πράξη σημαίνει:

- Νά ζεῖς ὅπως θέλει ὁ Χριστός.

- Νά πορεύεσαι τήν ὁδόν τοῦ Κυρίου.

- Νά ἀγωνίζεσαι τόν καλόν ἀγῶνα τῆς πίστεως.

Νά κρατᾷς ὀρθά τήν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ μέσα στήν καρδιά σου.

Ὁ Χριστός εἶναι ἡ ἔσχατη ἐλπίδα μας, τό Φῶς τοῦ κόσμου καί ἡ Ἀνάστασις τῶν ψυχῶν μας.

Ἀρχιμ. Ἰωήλ

Η ΑΚΑΡΠΙΑ

Συχνά πυκνά στὰ ἱερὰ κείμενα γίνεται λόγος γιὰ τὴν ἀνάγκη πνευματικῆς καρποφορίας. Ἡ ἀκαρπία σὲ ἔργα ἀγαθὰ, «*τῶν καλῶν ἢ ἀπραξία*», εἶναι καταδικαστέα. Ὅταν φυτεύεται κάποιο δένδρο, φυτεύεται πάντα μὲ τὴν προσδοκία νὰ καρποφορήσει. Καὶ μάλιστα νὰ φέρει «*καρπὸν καλόν*». Δένδρο ποὺ κάνει σάπιο καρπὸ ἢ εἶναι ἄκαρπο, προορίζεται γιὰ κοπὴ καὶ καύση. Ὁ Πρόδρομος προειδοποιεῖ ἔγκαιρα: Τὸ τσεκούρι βρίσκεται ἤδη κοντὰ στὴ ρίζα τῶν δένδρων. «*Πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται*» (Λουκ. 3, 9).

Ὁ Χριστὸς καταράστηκε κάποτε μιὰ συκιά, γεμάτη φύλλα ἀλλὰ τελείως ἄκαρπη, νὰ ξεραθεῖ ὁλοσχερῶς ἀπὸ τὴ ρίζα (Ματθ. 21, 18-20). Καὶ πάλι ὁ Χριστὸς μίλησε παραβολικὰ γιὰ μιὰ ἄλλη συκιά ποὺ ἦταν φυτεμένη σὲ κάποιο ἀμπελῶνα. Ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνα πῆγαινε σ' αὐτὴν νὰ βρεῖ καρπὸ, ἀλλὰ δὲν εὑρίσκει. Λέει λοιπὸν στὸν γεωργό: Τρία χρόνια ἔρχομαι νὰ βρῶ καρπὸ σ' αὐτὴ τὴ συκιά καὶ δὲν βρίσκω. Κόψε τὴν γιὰ νὰ μὴ χαλάει καὶ τὸ χωράφι. Ἀλλὰ ὁ κηπουρὸς ἀποκρίνεται: Κύριε, ἄφησέ τὴν κι αὐτὴ τὴ χρονιά, νὰ τὴ σκάψω καὶ νὰ τῆςβάλω κοπριά. Καὶ ἂν μὲν κάνει καρπὸ, ἔχει καλῶς. Ἀλλιῶς, τὴν κόβεις μὲ τὴν πρώτη εὐκαιρία (Λουκ. 13, 6-9).

Αὐτὸ θὰ πάθει ὁ κάθε ἄνθρωπος ποὺ κυριεύεται ἀπὸ πνευματικὴ ραθυμία καὶ ἀμελεῖ νὰ ἐργάζεται «*τὸ δοθὲν τάλαντον φιλοπόνως*». Θὰ μᾶς ἐπιβληθεῖ «*τῆς ξηρανθείσης συκῆς τὸ ἐπιτίμιον*». Μόνη μας ἐλπίδα ἢ ἄπειρη, φιλεὺσπλαχνη μακροθυμία τοῦ Θεοῦ, ἢ ἀγάπη τῆς μητέρας μας Παναγίας, ἢ συμπαράσταση τῶν ἀδελφῶν μας ἀγίων. Ὁ γέροντας Ἐφραίμ (τῆς Ἀριζόνας) λέει μάλιστα, ὅτι ὁ κηπουρὸς στὴν παραβολὴ τῆς συκῆς εἰκονίζει τὸν φύλακα ἀγγελοῦ μας, ποὺ «ἐπι-

μελεῖται τὸν ἄνθρωπο, ἕως ὅτου καρποφορήσει καὶ σωθεῖ».

Ὁ Θεὸς λοιπὸν περιμένει ἀπὸ μᾶς «*καρποὺς μετανοίας*», ἔργα δηλαδὴ ἀγαθὰ. Εἴμαστε ἄξιοι γιὰ τὸν Κύριο, ὅταν εἴμαστε «*πεπληρωμένοι καρπῶν δικαιοσύνης*» (Φιλ. 1, 11) καὶ πράττουμε ὅσα ἀρέσουν σ' αὐτόν, «*ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες*» (Κολ. 1, 10). Ἀλλιῶς μεταβαλλόμαστε σὲ «*δένδρα φθινοπωρινά, ἄκαρπα, δις ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα*» (Ἰούδ. 12).

Μὲ τὴν εἰσοδό μας στὴ **Μεγάλῃ Σαρακοστή**, ἐντείνουμε τὴν προσευχή, τὴ νηστεία, τὴν ἄσκηση, ἀλλὰ μὲ μοναδικὸ σκοπὸ νὰ φτάσουμε σὲ πνευματικὴ καρποφορία. Δὲν εἶναι ἡ ἄσκηση αὐτοσκοπός, ἀλλὰ μέσον γιὰ νὰ φτάσουμε στὸν σκοπὸ.

Ποιὰ εἶναι ἡ καρποφορία στὴν ὁποία θέλει νὰ φτάσουμε ὁ Θεός; «*Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια*» (Γαλ. 5, 22-23). Ἄν δὲν ἔχουμε τέτοιους καρποὺς στὴ ζωὴ μας, μάταια ἀποδυσώμαστε σὲ ἀγῶνες δῆθεν πνευματικούς. Θὰ ἔχουμε τὴν τύχη τῆς συκιάς, τὴν ὁποία λόγῳ τῆς ἀκαρπίας τῆς καταράστηκε ὁ Χριστὸς καὶ ξεράθηκε.

Ἄς γίνῃ μόνιμη κραυγὴ μας ἡ προσευχή: «*Ὡς τὴν συκὴν τὴν ἄκαρπον μὴ ἐκκόψης με, Σωτήρ, τὸν ἁμαρτωλόν*». Ὅσο ἔχουμε καιρὸ, ἅς ἀρδεύουμε τὴν ψυχὴ μας μὲ τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας, μὲ κατάνυξη, μὲ ἐλεημοσύνη, γιὰ νὰ φέρουμε τοὺς καρποὺς τοῦ Πνεύματος. Νὰ γίνουμε «*ὥσει ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ*» (Ψαλμ. 51, 9). Ἀλλιῶς κινδυνεύουμε νὰ μείνουμε «*ἐξω τοῦ νυμφῶνος Χριστοῦ*»!

Πρωτ. Δημήτριος Μπόκος

ΠΝΟΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑΣ

Στόν πανηγυρικό λόγο, πού ἐξεφώνησε ὁ Ὅδυσσέας Ἐλύτης στή Σουηδική Ἀκαδημία κατά τήν παραλαβή τοῦ βραβείου Νόμπελ λογοτεχνίας στίς 18 Ὀκτωβρίου 1979, ἀνάμεσα στά ἄλλα εἶπε καί τά ἑξῆς:

«Ἐάν εἶναι ὁ Ἀπόλλων ἢ ἡ Ἀφροδίτη, ὁ Χριστός ἢ ἡ Παναγία, πού ἐνσαρκώνουν καί προσωποποιοῦν τήν ἀνάγκη νά δοῦμε ὑλοποιημένο ἐκεῖνο πού σέ ὀρισμένες στιγμές διαισθανόμαστε, δέν ἔχει σημασία. Σημασία ἔχει ἡ ἀναπνοή τῆς ἀθανασίας πού μᾶς ἐπιτρέπουν. Ἡ ποίηση ὀφείλει, πέραν ἀπό συγκεκριμένα δόγματα, νά ἐπιτρέπει αὐτή τήν ἀναπνοή».

Ἄν καταλάβαμε καλά, κατά τόν ποιητή μας, ὁ Ἀπόλλωνας καί ἡ Ἀφροδίτη, ἐξ ἴσου μέ τόν Χριστό καί τήν Παναγία (ἡμαρτον, Θεέ μου!), μᾶς βοηθοῦν μέσω τῆς ποίησης νά ζήσουμε ὑλοποιημένη καί προσωποποιημένη μιά πνοή ἀθανασίας!

Λυπᾶται κανείς βλέποντας ἕναν (ὑποτίθεται) «κορυφαῖο» πνευματικό ἄνθρωπο καί ἕναν (ὑποτίθεται) «ὀρθόδοξο» Ρωμηό νά διατυπώνει τέτοιες συγκρητιστικές ἀρλοῦμπες! Κάποιοι ἄλλοι ἐτερόδοξοι Νομπελίστες συνάδελφοί του (Λάγκερλεφ 1909, Ἔλλιοτ 1948, Χήνυ 1995, Φόσσε 2023) ἔδωσαν μαρτυρία γιά τή χριστιανική τους πίστη χωρίς παγανιστικές προσμίξεις. Μάλιστα ὁ Χήνυ στόν ἀντίστοιχο λόγο του πρόβαλε ἕναν ὀρθόδοξο ἅγιο τοῦ 7ου αἰώνα, τόν ἅγιο Κέβιν, ὡς ὁδοδείκτη τοῦ Ἰρλανδικοῦ λαοῦ καί βοηθό γιά τήν πνευματική μας «ἐνηλικίωση»!

Ἡ ὀρθόδοξη Ἑλλάδα (ὅσο παραμένει ὀρθόδοξη) καί οἱ ἅγιοί της δέν ἀνέπνευσαν καμιά «πνοή ἀθανασίας» ἀπό ... Ἀπόλλωνες καί Ἀφροδίτες, παρά μόνο ἀπό τόν Ἀναστη-

μένο Χριστό, τήν μόνη πηγή τῆς ἀληθινῆς ἀθανασίας.

Ἄν ὁ Ἐλύτης μας εἶχε διαβάσει προσεκτικά τό δέκατο πέμπτο κεφάλαιο τῆς Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἴσως νά εἶχε καταλάβει γιὰτί ὁ Χριστός εἶναι ἡ μόνη πηγή τῆς ἀληθινῆς ἀθανασίας. Ἕνας πρῶν ἀντίχριστος, ἕνας πρῶν φανατικός ἀρνητής τῆς Ἀνάστασης τοῦ Χριστοῦ, μιλάει μέ ἕναν συγκλονιστικά «προσωποποιημένο καί ὑλοποιημένο» τρόπο γιά τό ἀναμφισβήτητο (τουλάχιστον γι' αὐτόν) γεγονός τῆς Ἀνάστασης τοῦ Χριστοῦ. Καί ἀπευθυνόμενος στοὺς –ὄχι μόνο ἐξ Ἑβραίων ἀλλά καί ἐξ εἰδωλολατρῶν– μεταστραφέντες στή χριστιανική πίστη Κορινθίους, τοὺς λέει: «*Συνέλθετε καί μὴν ἁμαρτάνετε! Γιάτί μερικοί, ἐπειδὴ δέν πιστεύουν στήν Ἀνάσταση, ἔχουν ἄγνοια τοῦ Θεοῦ. Σᾶς μιλάω ἔτσι, γιά νά ντραπεῖτε!*» (Α' Κορ. 15, 34).

Γιά νά μὴν κινδυνεύσουμε, λοιπόν, νά ξεπέσουμε στήν ντροπή νά ἀναζητοῦμε «πνοή ἀθανασίας» στά ξόανα τοῦ Ἀπόλλωνα καί τῆς Ἀφροδίτης, ἅς μελετᾶμε συχνά τό ὑπέροχο αὐτό κεφάλαιο τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Πρωτοκορυφαίου Ἀποστόλου, γιά νά χορταίνουμε μέ τή μόνη ἀληθινή καί σωτήρια «πνοή ἀθανασίας», πού πηγάζει ἀπό τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ.

Ἀρχιμ. Βαρνάβας

ΛΥΧΝΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ

Μηνιαῖον Περιοδικόν

Ἰ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως καί Πρεβέζης

Ἐκδότης: Μητροπολίτης Νικοπόλεως καί Πρεβέζης
Χρυσόστομος

Υπεύθ.: Ἀρχιμ. Νίκων Κουτσίδης • ΤΗΛ. 2682051161
Κωδικός 270360

ΜΑΡΤΙΟΣ 2026 • Ἀρ. Φύλλου 512 • Ἔτος ΜΣΤ'

Διανέμεται δωρεάν • Εἰσφορές δεκτές
Ἐκδοτική Παραγωγή «ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.»
Ἀθήνα

